

Zápisy ve stavebním deníku a změna smlouvy

I prostřednictvím zápisů ve stavebním deníku je možné učinit dohodu o změně smlouvy. Je tomu ale pouze v případě, že k tomu směřoval projev vůle stran; nikoliv každý zápis ve stavebním deníku podepsaný oběma stranami představuje dohodu o změně smlouvy.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Odo 1450/2006, ze dne 29.4.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce J. K., zastoupeného JUDr. J. H., CSc., advokátkou, proti žalovanému Ing. L. N., zastoupenému JUDr. M. S., advokátem, o zaplacení částky 3 698 057,70 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 3 pod sp. zn. 12 C 169/99, o dovolání žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 1. června 2006, č. j. 15 Co 213/2006-328, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 1. června 2006, č. j. 15 Co 213/2006-328, s výjimkou části, ve které byl potvrzen rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 2. prosince 2005, č. j. 12 C 169/99-307, ve výroku pod bodem II, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 2. prosince 2005, č. j. 12 C 169/99-307, ve výrocih pod body I, III a IV se zrušují a věc se v tomto rozsahu vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 3 k dalšímu řízení. Ve zbývajícím rozsahu dovolání odmítl.

Z odůvodnění :

Obvodní soud pro Prahu 3 rozsudkem ze dne 2. prosince 2005, č. j. 12 C 169/99-307, žalovanému uložil, aby zaplatil žalobci částku 3 670 312,70 Kč s úrokem z prodlení ve výši 18 % p.a. od 15. 9. 1998 do zaplacení (výrok pod bodem I), zamítl žalobu co do částky 27 745 Kč s úrokem z prodlení ve výši 18 % p.a. od 15. 9. 1998 do zaplacení (výrok pod bodem II) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výroky pod body III a IV). Soud prvního stupně zjistil, že mezi účastníky byla dne 1. 7. 1997 uzavřena smlouva o dílo, jejímž předmětem byla novostavba rodinného domu v M. Původní cena díla byla sjednána na částku 5 604 796 Kč bez DPH. V průběhu stavby docházelo opakovaně ke změnám oproti projektové dokumentaci. Na rozdíl od původní projektové dokumentace bylo osazeno více ohřívačů vody, byly použity ohřívače jiného typu, byla provedena kanalizace, „dodělávána“ kuchyňka, došlo ke změně vytápění v objektu, včetně regulace a vytápění bazénu, byl vystavěn bazén v přístavbě, místnost nad tímto bazénem, včetně hromosvodů, došlo ke změně vodoinstalace a namísto žumpy byla provedena čistírna odpadních vod. Podle znaleckého posudku, který nechal vypracovat soud prvního stupně, byl rozsah díla oproti původnímu dílu navýšen cca o 1/3. Na základě tohoto skutkového zjištění soud prvního stupně dovodil, že mezi účastníky byla uzavřena smlouva o dílo řídicí se obchodním zákoníkem. Ve smlouvě si strany sjednaly, že veškeré změny musí být provedeny písemně. Tyto změny při výstavbě a změny na zařizovacích předmětech byly zachyceny ve stavebním deníku v písemné podobě a byly podepsány oběma smluvními stranami. Tyto zápisy je třeba považovat za změnu smlouvy o dílo. Pokud se týká stavby přístavku na bazén a stavby čistíčky odpadních vod, dospěl soud prvního stupně k závěru, že v tomto případě strany uzavřely nové smlouvy o dílo podle § 536 obchodního zákoníku (dále jen „ObchZ“), a to ústní formou. Skutečnost, že na tato díla nebyla sjednána cena, nemění nic na platnosti smlouvy, neboť podle ustanovení § 546 a § 536 odst. 3 ObchZ je objednatel povinen zaplatit cenu, která se obvykle platí za srovnatelné dílo v době uzavření smlouvy. Soud prvního stupně aplikoval ustanovení § 549 odst. 1 ObchZ, podle něhož dohodnou-li se strany po uzavření smlouvy o dílo na rozšíření díla a nesjednají-li jeho důsledky na výši ceny, je objednatel povinen zaplatit cenu přiměřeně zvýšenou. Ze znaleckého posudku znalce

Ing. V. Š. vyplývá, že toto přiměřené zvýšení ceny činí částku 3 670 312,07 Kč. Žalovaný k započtení namítal svou pohledávku, kterou měl za žalobcem z titulu smluvní pokuty za pozdě provedené dílo ve výši 369 916 Kč, přičemž uvedl, že dílo mělo být provedeno 30. 6. 1998, avšak bylo provedeno až dne 4. 9. 1998 (smluvní pokutu požaduje za období od 1. 7. 1998 do 4. 9. 1998 z původně sjednané ceny díla). Soud prvního stupně však dospěl k závěru, že žalovaný nárok na tuto smluvní pokutu nemá, neboť i když dílo bylo provedeno o 2 měsíce a 4 dny později, stalo se tak v důsledku požadavků žalovaného, který po žalobci požadoval zvýšený rozsah prací. Pokud se týká námitky žalovaného, že má vůči žalobci pohledávku ve výši cca 80 000 Kč z titulu náhrady škody vzniklé vadným dodáním díla v roce 1998, jde pouze o námitku účelovou, kterou žalovaný blíže nespecifikoval.

K odvolání žalovaného Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 1. června 2006, č. j. 15 Co 213/2006-328, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud vyšel ze skutkového zjištění učiněného soudem prvního stupně a ztotožnil se i s jeho právním posouzením věci. Nepřisvědčil námitce žalovaného, že smlouva o dílo je neplatná, neboť dohoda o použití obchodního zákoníku zhoršuje postavení žalovaného. Odvolací soud dále dovodil, že projev vůle stran učiněný v písemné podobě ve stavebním deníku naplňuje požadavek na písemnou formu změny smlouvy. Soud prvního stupně rovněž nepochybil, jestliže dovodil, že mezi účastníky došlo k uzavření dalších smluv o dílo podle § 536 ObchZ ústní formou. Soud prvního stupně proto na daný vztah správně aplikoval ustanovení § 549 odst. 1 ObchZ. Odvolací soud se ztotožnil i se závěry soudu prvního stupně, že žalovaný nemá právo na započtení smluvní pokuty a částky představující výši škody, přičemž odkázal na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost spatřuje v naplnění podmínek ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Podle žalovaného odvolací soud nesprávně posoudil skutkový stav a věc nesprávně právně posoudil. Podle názoru dovolatele soudy obou stupňů zcela nesprávně posoudily a vyložily už písemnou smlouvu o dílo ze dne 1. 7. 1997. V článku IV bylo ujednáno, že změny projektové dokumentace, které budou mít za následek změnu ceny díla, musí být písemně schváleny oběma smluvními stranami. To samé bylo ujednáno pro případ nutnosti víceprací. V tomto článku smlouvy o dílo je sice předpokládáno rozšíření díla o „přístavbu na bazén“, ovšem jen za podmínky uzavření dodatku ke smlouvě o dílo. Závěrečné ustanovení smlouvy zavazuje obě strany provést veškeré změny této smlouvy o dílo písemnými dodatky. Veškerá ujednání účastníků smlouvy o rozšíření díla podmiňují i ujednání účastníků o ceně rozšířeného díla ve formě dodatku ke smlouvě. V řízení nebyl žádný dodatek o sjednání ceny jako důkaz předložen a soudy obou stupňů za změnu smlouvy považují chybně zápisy ve stavebním deníku. V žádném rozhodnutí není uveden žádný příklad zápisu ve stavebním deníku a zůstává tak nejasné, jaký zápis ve stavebním deníku je soudem považován za ujednání stran o změně či rozšíření díla nebo za ujednání bez sjednání důsledků na výši ceny. Dovolatel nesouhlasí taktéž se závěrem odvolacího soudu o uzavření dvou ústních smluv o dílo, neboť je jednak v rozporu s tvrzením obou účastníků – žalobce považuje veškeré práce provedené bezesmluvně za vícepráce a žalovaný uzavření ústních smluv zcela vylučuje a jednak chybí projev vůle obou účastníků uzavřít ústní smlouvu o dílo a taktéž chybí sjednání alespoň základních náležitostí takové smlouvy. Soud v tomto smyslu neprováděl dokazování, tedy nezjišťoval, zda strany měly vůli uzavřít v rozporu s písemnou smlouvou další ústní smlouvu, kdo uzavřel ústní smlouvu, kdy byla uzavřena, co bylo jejím předmětem, proč nebyla v rozporu s písemnou smlouvou dohodnuta cena, proč nebyl stanoven způsob určení ceny a zda existovala vůbec vůle žalovaného uzavřít smlouvu bez tohoto určení. Žalovaný již v písemné smlouvě projevil zájem na znalosti přesné ceny vždy před uzavřením jakékoliv další dohody. Za změnu smlouvy o dílo či dodatek k této smlouvě nelze podle názoru dovolatele považovat ani zápisy ve stavebním deníku provedené žalobcem, neboť zde nebyly sjednány důsledky změny díla na jeho cenu. Soudy obou stupňů podle názoru dovolatele nesprávně aplikovaly ustanovení § 549 odst. 1 ObchZ, podle něhož dohodnou-li se strany po uzavření smlouvy na rozšíření díla a nesjednají důsledky na výši ceny, je objednatel povinen zaplatit cenu přiměřeně zvýšenou. Takový postup je v dané věci v rozporu s rozhodnutím Nejvyššího soudu

vydaným pod sp. zn. 29 Odo 214/2003 a rozhodnutím sp. zn. 32 Odo 728/2005, ve kterých Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dohoda stran podle § 549 odst. 1 ObchZ by vyžadovala písemnou formu tehdy, obsahovala-li by původní (měněná) písemně uzavřená smlouva o dílo ustanovení, že může být měněna nebo zrušena pouze dohodou stran v písemné formě. O takový případ se jedná i v dané věci. Současně soudy obou stupňů opominuly přihlédnout k ustanovení § 272 odst. 2 ObchZ. Aplikace ustanovení § 549 odst. 1 ObchZ odvolacím soudem je zcela nepřiléhavá, když podle soudu prvního stupně se jednalo nejen o rozšíření díla, ale i o nespécifikovanou změnu díla. Odvolací soud dále pochybil v tom, že se nevypořádal s odvolací námitkou žalovaného spočívající v žádosti o přezkoumání platnosti dohody o volbě režimu obchodního zákoníku pro vztah účastníků. Žalovaný má za to, že žalobce využil svého postavení podnikatele, neboť se ukázalo být jeho skutečnou výhodou, když mu soud přiznal právo na zaplacení uplatněného nároku, přestože nedošlo k uzavření dodatku k původní smlouvě o dílo nebo k uzavření další smlouvy. Takové důsledky by podle názoru žalovaného nemohly nastat při posuzování smlouvy o dílo podle občanského zákoníku. Žalovaný nesouhlasí ani s posouzením jeho obrany, když se domáhal zaplacení smluvní pokuty za opožděně předané dílo. Rozšíření díla bylo písemnou smlouvou o dílo předpokládáno a podle stavebního deníku byl přístavek na bazén zhotovován od samého počátku stavby. Rozšířením díla nemělo dojít k prodlení v předání. Žalovaný navrhl zrušení rozsudku odvolacího soudu i soudu prvního stupně a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobce ve vyjádření k dovolání namítl, že dovolání není přípustné. Žalovaný vůbec neuvádí, v čem spatřuje rozpor rozhodnutí odvolacího soudu s hmotným právem. Žalobce navrhl, aby dovolání bylo odmítnuto.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno oprávněnou osobou zastoupenou advokátem ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 o. s. ř., nejprve posuzoval, zda je dovolání přípustné. Dovodil, že dovolání je v rozsahu, ve kterém odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ze dne 2. prosince 2005, č. j. 12 C 169/99-307, ve výroku pod bodem I, přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., neboť odvolací soud řešil právní otázku v rozporu s hmotným právem.

Dovolání však není přípustné v rozsahu, ve kterém odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku pod bodem II, jímž soud prvního stupně zamítl žalobu co do částky 27 745 Kč s příslušenstvím.

Podle § 240 odst. 1 o. s. ř. může dovolání podat účastník řízení. Z povahy dovolání jako opravného prostředku přitom plyne, že k dovolání je oprávněna jen ta strana (účastník řízení), které nebylo rozhodnutím odvolacího soudu plně vyhověno, popřípadě které byla tímto rozhodnutím způsobena určitá újma na jejích právech – v konstantní judikatuře se tato legitimace k dovolání označuje též jako subjektivní přípustnost dovolání. Nejvyšší soud již v usnesení ze dne 30. října 1997, sp. zn. 2 Cdon 1363/96, uveřejněném v časopise Soudní judikatura č. 3, ročník 1998, pod číslem 28, jakož i v dalších svých rozhodnutích (například v rozsudku ze dne 26. února 2002, sp. zn. 29 Odo 579/2001) formuloval a odůvodnil závěr, podle něž je k podání dovolání oprávněn pouze ten účastník, v jehož poměrech rozhodnutím odvolacího soudu nastala újma odstranitelná tím, že dovolací soud toto rozhodnutí zruší. Částí výroku rozsudku, již odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku pod bodem II, nemohla být žalovanému způsobena žádná újma na jeho právech, kterou by bylo možno zhojit v dovolacím řízení.

V tomto rozsahu proto Nejvyšší soud dovolání žalovaného podle ustanovení § 243b odst. 5 a § 218 písm. b) o. s. ř. odmítl.

Nejvyšší soud poté posoudil rozsudek odvolacího soudu v části, ve které odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku pod bodem I, z hlediska uplatněných dovolacích důvodů,

kterými je podle ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř. vázán, a to i z hlediska jejich obsahového vymezení.

Z toho, že přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) a § 237 odst. 3 o. s. ř. je spjata se závěrem o zásadním významu rozsudku odvolacího soudu po stránce právní, vyplývá, že také dovolací přezkum se otevírá pro posouzení otázek právních; způsobilým dovolacím důvodem, jímž lze dovolání odůvodnit, je zásadně důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., jehož prostřednictvím lze namítat, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, a dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř., tedy že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Nesprávným právním posouzením věci je omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav. Právní posouzení je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, popřípadě ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 549 odst. 1 věty za středníkem ObchZ dohodnou-li se strany po uzavření smlouvy na rozšíření díla a nesjednají-li jeho důsledky na výši ceny, je objednatel povinen zaplatit cenu přiměřeně zvýšenou.

Podle ustanovení § 549 odst. 2 ObchZ dohodnou-li se strany po uzavření smlouvy na změně díla a nesjednají-li její důsledky na výši ceny, je objednatel povinen zaplatit cenu zvýšenou nebo sníženou s přihlédnutím k rozdílu v rozsahu nutné činnosti a v účelných nákladech spojených se změněným prováděním díla.

V obou případech jde o ustanovení dispozitivní povahy, aplikuje se tedy v případě, pokud strany ve smlouvě nesjednaly jinak. Ze skutkového zjištění soudu prvního stupně odlišná dohoda stran ohledně podmínek pro úhradu rozšíření díla, resp. pro úhradu změněného díla nevyplývá. Dovolací soud je přítom ve smyslu ustanovení § 241a odst. 3 a 4 o. s. ř. v případě dovolání přípustného podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. vázán skutkovým zjištěním učiněným soudem prvního stupně, resp. soudem odvolacím.

Soud prvního stupně zjistil, že oproti původnímu projektu došlo k osazení více ohřivačů vody, byly použity ohřivače jiného typu, byla provedena kanalizace, v patře domu dodělávána kuchyňka, došlo ke změně ve vytápění objektu, včetně regulace a vytápění bazénu, byl vystavěn bazén, prostor nad tímto bazénem včetně hromosvodů, došlo ke změně vodoinstalace, na místo žumpy byla vystavěna čistírna odpadních vod.

Z tohoto skutkového zjištění vyplývá, že došlo jednak k rozšíření díla, jednak k jeho změně. Soudem mělo být proto aplikováno nejen ustanovení § 549 odst. 1 ObchZ, nýbrž i ustanovení § 549 odst. 2 ObchZ, v závislosti na tom, zda jde o rozšíření předmětu díla, či změnu díla.

Soud prvního stupně současně dovodil, že veškeré změny při výstavbě a změny na zařizovacích předmětech byly zachyceny ve stavebním deníku a byly podepsány oběma smluvními stranami. Tyto zápisy je třeba považovat za změnu původní smlouvy o dílo. Pokud se pak týká přístavku na bazén a stavby čističky odpadních vod, má soud prvního stupně za to, že v tomto případě uzavřely strany nové smlouvy o dílo podle obchodního zákoníku v ústní formě.

Odvolací soud z tohoto skutkového zjištění soudu prvního stupně vyšel a ztotožnil se s jeho právními závěry.

Tyto právní závěry jsou však z hlediska učiněného skutkového zjištění a uplatněných dovolacích důvodů nesprávné.

Pokud se týká závěru odvolacího soudu, že zápisy ve stavebním deníku došlo ke změnám uzavřené smlouvy o dílo, je třeba přisvědčit odvolacímu soudu, že i zápisy ve stavebním deníku je možno učinit dohodu o změně smlouvy. Je tomu však pouze v případě, že k tomu směřoval projev vůle stran; nikoliv každý zápis ve stavebním deníku podepsaný oběma stranami představuje dohodu o změně smlouvy. Tato skutečnost pak musí vyplývat ze skutkového zjištění soudu. Tomu tak však v daném případě není, skutkové zjištění soudu prvního stupně, jež převzal odvolací soud, se omezuje na konstatování, že veškeré změny při výstavbě a změny na zařizovacích předmětech byly zachyceny a oběma stranami podepsány ve stavebním deníku. Skutkové zjištění neobsahuje ani popis těchto zápisů a projev vůle stran směřující ke změně smlouvy z kusých skutkových zjištění soudu prvního stupně dovést nelze.

Nesprávný je i závěr odvolacího soudu o uzavření ústních smluv o dílo na provedení přístavku na bazén a čističky odpadních vod. Takový závěr je v první řadě v rozporu s ujednáním stran, že změny uzavřené smlouvy o dílo je možno provádět pouze v písemné formě. O takovou změnu smlouvy o dílo nepochybně jde. Není odůvodněno, proč by v případě přístavku na bazén a čističky odpadních vod měl platit jiný režim, než režim ustanovení § 549 odst. 1, resp. 2 ObchZ, tedy jiný režim než u ostatních změn díla, resp. dalších případů rozšíření díla. Ze skutkových zjištění soudů obou stupňů přitom ani nevyplývá, kdy mělo k uzavření těchto smluv dojít. Tyto smlouvy by se navíc nemohly řídit obchodním zákoníkem, neboť z rozhodnutí odvolacího soudu vyplývá, že strany podřídily svůj závazkový vztah obchodnímu zákoníku dohodou podle ustanovení § 262 odst. 1 ObchZ. Tato dohoda však ke své platnosti vyžadovala písemnou formu. Soud by proto nemohl aplikovat ustanovení § 549 ObchZ. To by konečně nemohl učinit v žádném případě, neboť pokud by mělo jít o nové smlouvy, nemohl by aplikovat předmětné ustanovení § 549 ObchZ upravující situaci v případě změny smlouvy. Odvolací soud navíc pominul i skutečnost, že pokud by měla být sjednána smlouva o dílo podle obchodního zákoníku bez dohody o ceně, musely by podle obchodního zákoníku ve znění platném do 31. 12. 2000 strany projevit vůli uzavřít smlouvu o dílo bez určení ceny, přičemž tato vůle by musela být projevna ve smlouvě (§ 536 odst. 3). Takové skutkové zjištění však soud nečinil.

Nesprávný je i závěr odvolacího soudu, že žalovanému nemohlo vzniknout právo na smluvní pokutu v důsledku prodlení žalobce se zhotovením díla, odůvodněný tím, že se žalovaný nemohl dostat do prodlení se zhotovením díla, neboť pozdní předání díla bylo způsobeno žalovaným, který trval na změně rozsahu díla spočívající v jeho rozšíření. Tento závěr je nesprávný, neboť pokud žalobce přistoupil na změny předmětu díla, aniž se dohodl na změně času plnění, nemůže být tato skutečnost považována za okolnost vylučující prodlení žalobce. Navíc podle logiky rozhodnutí odvolacího soudu by nemohlo být přihlíženo k nově uzavřeným smlouvám o dílo.

Nedůvodná je však námitka žalovaného, že dohoda stran o podřízení jejich závazkového vztahu obchodnímu zákoníku podle ustanovení § 262 odst. 1 ObchZ je neplatná, neboť směřovala ke zhoršení jeho postavení. Podle ustanovení § 262 odst. 1 ObchZ je neplatná dohoda stran, že jejich závazkový vztah, který nespadá pod vztahy uvedené v § 261, se řídí tímto zákonem, jestliže taková dohoda směřuje ke zhoršení právního postavení účastníka smlouvy, který není podnikatelem. Tato úprava však byla zakotvena do obchodního zákoníku až novelou provedenou zákonem č. [370/2000](#) Sb. s účinností od 1. 1. 2001. Aniž by bylo potřeba zjišťovat, zda žalovaný byl v době uzavírání smlouvy podnikatelem, je nepochybné, že se tato úprava na daný závazkový vztah aplikovat nemůže.

Ze shora uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není v části, ve které je dovolání přípustné, z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správný. Nejvyšší soud jej proto v tomto rozsahu včetně závislého výroku o potvrzení rozsudku soudu prvního stupně ve výrocích pod body III a IV, jimiž bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení, a včetně závislého výroku pod bodem II o náhradě nákladů odvolacího řízení podle ustanovení § 243b odst. 2 věty za středníkem o. s. ř. zrušil. Protože důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozhodnutí soudu

prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud podle ustanovení § 243b odst. 3 o. s. ř. v odpovídajícím rozsahu (tedy ve výroku pod bodem I a v závislých výrocích pod body III a IV) i rozsudek soudu prvního stupně a věc mu v tomto rozsahu vrátil k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)